

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของสง่า อารัมภีร นั้นเป็นการศึกษาบุคคลที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ และมีคุณค่าแก่สังคมในวงการสื่อสารมวลชน ซึ่งในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องแม่นยำที่สุด เพราะการศึกษาชีวิต และผลงานของของบุคคลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ความรอบคอบ และระมัดระวังเป็นพิเศษเกี่ยวกับหลักฐาน หรือข้อมูลที่ได้รับ มิฉะนั้นผลลัพธ์ที่ต้องการค้นหาอาจกลับกลายเป็นเท็จอย่างที่สุดได้

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ด้านวิธีศึกษาวิเคราะห์ ได้ใช้แนวคิดเรื่องวิธีการศึกษาประวัติบุคคลเพื่อวิเคราะห์ถึงพัฒนาการของชีวิต

2. ด้านเนื้อหาทางดนตรี ได้ใช้ 2 แนวคิดคือ

2.1 แนวคิดความสามารถทางดนตรีของนักประพันธ์เพลง

2.2 ทฤษฎีการแต่งเพลง

เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ในส่วนความสามารถทางด้านดนตรีของสง่า อารัมภีรว่ามีพัฒนาการเป็นมาอย่างไร

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด และทฤษฎีหลักๆ ที่กล่าวไว้คือนักดนตรี นักประพันธ์เพลง และแนวคิดเรื่องประวัติศาสตร์ในฐานะที่สง่า อารัมภีร เป็นนักแต่งเพลง จึงมีแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านดนตรี เพื่อที่จะตอบคำถาม และวิเคราะห์ให้เห็นถึงภูมิหลัง และพื้นฐานทางด้านดนตรีของสง่า อารัมภีร รวมถึงการพัฒนาการทาง

ด้านดนตรีที่ส่งผลกระทบต่อผลงาน มีแรงจูงใจหรือปัจจัยอะไรที่มีผลต่อการสร้างงานของสง่า อารัมภีร์ และในส่วนของวิธีการศึกษานั้น ใช้แนวคิดทางประวัติศาสตร์มาเป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาวิจัยด้วยวิธีบันทึกประวัติ ชีวิตบุคคล เพื่อให้เข้าใจต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ โดยย้าให้เห็นความสำคัญของปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเหตุการณ์ในชีวิตของคนเรา หรือเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์หรือเบื้องหลังแห่งพฤติกรรมนั่นเอง

แนวคิดเรื่องวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์ แต่การจะจำแนกสาขาต่างๆ ของประวัติศาสตร์นั้น เป็นการลำบากอย่างยิ่งที่จะจำแนกได้ เพราะประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีขอบเขตครอบคลุมกว้างขวางมาก อย่างไรก็ตามอาจจะแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประวัติศาสตร์ทั่วไป และประวัติศาสตร์เฉพาะเรื่อง ซึ่งต้องพึงตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ประวัติศาสตร์ทั้งสองประเภทนี้ก็แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดได้ยาก

ประวัติศาสตร์ทั่วไปหมายถึง ประวัติศาสตร์ซึ่งครอบคลุมเรื่องราวของอดีตอย่างกว้างขวาง เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ในลักษณะที่จะต้องพิจารณาครอบคลุมทั้งหมด โดยแบ่งตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวภูมิภาค
2. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวเชื้อชาติ
3. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวอารยธรรม
4. ประวัติศาสตร์ตามแนวของปรัชญาและภูมิปัญญา ซึ่งใช้แนวความคิดเป็นแกนกลางในการศึกษาซึ่งค่อนข้างใหม่ในประเทศไทย

ประวัติศาสตร์เฉพาะเรื่องหมายถึง ประวัติศาสตร์ที่จำกัดเรื่องราวไว้เฉพาะเรื่องมีขอบเขตและอาณาบริเวณของการศึกษาแคบกว่าประวัติศาสตร์ทั่วไป และเป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่า ในทางปฏิบัติทั่วไปของวิชาการด้านนี้ในประเทศไทย มักจะใช้คำว่า "ประวัติ" เฉกๆ แทนคำว่า ประวัติ

ศาสตร์ เช่น ประวัติกระทรวงมหาดไทย ประวัติการชุกไทย ประวัติวรรณคดีไทย หรือแม้แต่คำว่า ชีวประวัติ หรืออัตชีวประวัติก็ตาม ประวัติศาสตร์เฉพาะเรื่องอาจแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ประวัติสถาบัน
2. ประวัติของวิชาการแต่ละแขนง
3. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
4. ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม
5. ชีวประวัติและอัตชีวประวัติ

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถการประพันธ์เพลง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตบุคคลใช้การบันทึกแบบชีวประวัติในการศึกษาครั้งนี้ เพราะลักษณะของการบันทึกเช่นนี้ จัดเป็นประวัติศาสตร์ได้แขนงหนึ่ง แต่เป็นแขนงที่เล็กที่สุด และจากชื่อของงานประเภทนี้จะเห็นได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าหากการบันทึกชีวประวัตินั้นกระทำโดยผู้เป็นเจ้าของเรื่องชีวิต นั้นเอง ก็เรียกว่า อัตชีวประวัติ ประวัติศาสตร์แบบนี้ แม้จะเฉพาะเจาะจงอย่างมาก แต่ก็มีความสำคัญยิ่งในการศึกษาประวัติศาสตร์ทั่วไป ดังเช่น การที่สามารถจะเข้าใจชีวประวัติของบุคคลสำคัญของประเทศชาติได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ก็สามารถจะช่วยให้เข้าใจประวัติศาสตร์ของประเทศชาตินั้นได้ดียิ่งขึ้น เช่น ถ้าเราสามารถศึกษาชีวประวัติของอดีตนายกรัฐมนตรีไทย เช่น จอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่เป็นระยะเวลายาวนาน (พ.ศ.2481-2487 และ พ.ศ. 2491-2500) แล้ว ก็อาจทำให้สามารถเข้าใจประวัติศาสตร์การเมืองไทยในช่วงนั้นเป็นอย่างดี (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคณะ, 2524: 1-9)

ส่วนการบันทึกประวัติชีวิตบุคคล (Life History) คือ การบันทึกเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีจุดประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคนนั่นเอง การวิเคราะห์เหตุการณ์เหล่านี้ มักจะเน้นหรือย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเหตุการณ์ต่างๆ

ในชีวิตของคนเรา หรือของบุคคลนั้น ๆ รวมทั้งความเป็นมาหรือพัฒนาการของปัจจัยเหล่านั้นด้วย (Agar, 1980 a: 223-239 อ้างถึงใน เบญญา ขอดคำเนิน และคณะ, 2531)

และสำหรับการศึกษาจุดเชื่อมต่อหรือขั้นตอนของชีวิต (Life Passage Studies) หรือที่เรียกว่า "การศึกษาวงจรชีวิต" (Life Cycle Studies) นั้น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ที่สำคัญ ของชีวิต เช่น ช่วงแรกเกิด ช่วงวัยรุ่น ช่วงต้น และช่วงกลางของวัยผู้ใหญ่ช่วงสูงอายุ และช่วงของการตาย (Mandelbaum, 1973 อ้างถึงใน เบญญา ขอดคำเนิน และคณะ, 2531)

นอกจากนั้นการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถการประพันธ์เพลงยังจะใช้วิธีตามหลักวิชา ประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังคำจำกัดความอย่างกว้างๆ ของประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าคือ หลักฐานที่ได้มาจากการบอกเล่าเป็นคำพูด ซึ่งอาจใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ การบอกเล่านี้ต้องได้มา โดยการสัมภาษณ์ที่ดำเนินไปตามหลักวิชา ประวัติศาสตร์ จากการบอกเล่า ซึ่งต่างกับการสัมภาษณ์ทั่วไป คือ ต้องกระทำอย่างมีระบบในการ รวบรวม เรียบเรียง เก็บรักษา และการเผยแพร่คำบอกเล่า และความเห็นที่บันทึกไว้คำต่อคำของผู้ เห็นเหตุการณ์ หรือมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นที่สนใจของนักวิชาการในวันข้างหน้า เป็น เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลที่ได้อาจเป็นแถบบันทึกเสียง และการสัมภาษณ์ที่ถ่ายทอดเป็น ตัวพิมพ์รวบรวมในหัวเรื่องเดียวกัน เป็นชุดๆ หรือใช้เป็นข้อมูลสำหรับภาพยนตร์ข่าวสารหรืองาน ตีพิมพ์อื่น

ประโยชน์ของประวัติศาสตร์บอกเล่าคือ เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ทำการสัมภาษณ์ บุคคลสำคัญต่างๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากต้นตอ หรือประสบการณ์โดยตรงจากผู้อยู่ใน เหตุการณ์มาเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานในการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ของชาติ หรือประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ประวัติศาสตร์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือประวัติ ศาสตร์ ภูมิปัญญา(ศรีสุวรรณค์ พูลทรัพย์, 2523: 52-67)

เหตุผลที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ประวัติศาสตร์บอกเล่ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการวิจัยเนื่องจากว่า งานเขียนของ สง่า อารัมภีร บุคคลที่เลือกเพื่อศึกษาในครั้งนี้ ด้านงานที่เขียนถึงตนเองนั้นมีน้อยหรือเกือบไม่มีเลย ซึ่งไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นหลักฐานในการวิเคราะห์ได้ จึงใช้วิธีทางประวัติศาสตร์บอกเล่าแทนแบบลายลักษณ์อักษร (Written Record) โดยมีหลักวิธีการตรวจสอบหลักฐานจากคำบอกเล่า เพื่อป้องกันการคาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำมากที่สุด และผิดพลาดน้อยที่สุด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาประวัติชีวิตบุคคล จะทำให้เห็นถึงพัฒนาการของบุคคลนั้นว่า ในอดีตและปัจจุบันเป็นอย่างไร เพราะได้รวบรวม และเชื่อมโยงเอาข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย นับตั้งแต่ความเชื่อ และทัศนคติส่วนบุคคล กระบวนการในการเรียนรู้ทางสังคม การผ่านเข้าสู่ขั้นตอน และบทบาทต่างๆ ในแต่ละช่วงตอนของชีวิต โครงสร้าง และหน้าที่ด้านพัฒนาการของครอบครัว กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชน ไปจนถึงลักษณะต่างๆ ทางวัฒนธรรม และบุคลิกภาพ และอื่นๆ อีกนานับประการ และประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของประวัติชีวิตบุคคลก็คือ การเชื่อมโยงเอาความเป็นจริง และปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสังคมตลอดช่วงชีวิตของบุคคลเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถทำนายได้ว่า ในอนาคตของบุคคลนั้น จะมีแนวโน้มไปในทิศทางใด และทำไมจึงเป็นไปเช่นนั้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะค้นหา และถอดบทเรียนเรื่องหลักการประพันธ์เพลงของ สง่า อารัมภีร ด้วยวิธีการศึกษาจากด้านชีวิตการทำงานที่เป็นรูปธรรมจริงๆ เพื่อประโยชน์ของผู้ที่สนใจและต้องการพัฒนาฝีมือในด้านการประพันธ์เพลงอย่างแท้จริง

แนวความคิดสามารถทางด้านดนตรีสำหรับผู้ประพันธ์เพลง

ในการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงของ สง่า อารัมภีร ในครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แนวคิดเรื่องความสามารถทางด้านดนตรีมาเป็นกรอบในการวิจัย เพื่อที่จะตอบคำถามในเรื่องพื้นฐาน, ภูมิหลัง, การพัฒนาการทางดนตรี รวมถึงรูปแบบและลักษณะของผลงานในการ

ประพันธ์เพลงของ สว่า อาร์มกัร ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อการผลิตผลงาน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ในบทต่อไป ดังที่กล่าวว่า มนุษย์เรามีหลายสิ่งหลายอย่างที่ต้องการแสดงออกเพื่อให้ตนเอง และเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ได้เข้าใจ มนุษย์จึงได้สร้างภาษาพูด ภาษาเขียน และวิวัฒนาการไปถึงขั้นกวีนิพนธ์ แต่สิ่งเหล่านี้ก็ยังไม่เพียงพอ เพราะความจำกัดทางด้านสื่อ-การเปล่งเสียง มนุษย์จึงได้สร้างภาษาอย่างหนึ่งขึ้น คือ "ภาษาดนตรี" เพื่อใช้เป็นสื่อถึงความงาม ความไพเราะ เพื่อสะท้อนถึงความร่าเริงยินดี ความเศร้าโศก และอารมณ์อื่นๆ ที่เขาได้รับ และต้องการให้คนอื่นได้รับรู้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ดนตรีเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ ดนตรีเป็นสมบัติของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ เพราะแม้แต่คนเผ่าพื้นเมืองที่ล้าหลังที่สุด ก็ยังมีดนตรีของตนเอง จึงพอจะมองเห็นได้ว่า ดนตรีเป็นเครื่องมือสื่อความคิด (Idea) ความนึกฝัน (Imagination) และความรู้สึก (Emotion) (สมพงษ์ โมระกรานต์, 2531)

ส่วนความซาบซึ้งในดนตรีนั้นหมายถึง ความรู้สึกคุณค่าในสุนทรียรสของดนตรีที่เกิดขึ้นจากการฟังด้วยความเข้าใจลึกซึ้ง ความรู้สึกนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทางดนตรีของแต่ละบุคคล ซึ่งมีได้ไม่เท่ากัน ความซาบซึ้งไม่สามารถสอนได้ เพียงแต่สามารถแนะแนวทางให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดประสบการณ์ทางดนตรีเป็นเพียงวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนดนตรีเกิดความซาบซึ้งได้ด้วยตนเอง (Kamien Roger, 1988)

ความสนุกสนานและความซาบซึ้งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกัน แต่คำสองคำนี้มีความหมายไม่เหมือนกัน คนหนึ่งอาจจะรู้สึกสนุกสนาน เนื่องจากการฟังดนตรีโดยปราศจากความเข้าใจลึกซึ้ง และซาบซึ้งในดนตรีนั้น ในขณะที่คนหนึ่งมีความเข้าใจโครงสร้างดนตรีอย่างลึกซึ้ง อาจไม่รู้สึกสนุกสนาน หากแต่เกิดความซาบซึ้งในดนตรีเมื่อได้ฟังดนตรี ดังนั้นความซาบซึ้งจึงเป็นระดับการรับรู้ในสุนทรียรสของดนตรีที่สูงกว่าการรับรู้ เพื่อความสนุกสนาน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535)

สำหรับความสามารถในทางดนตรี อาจจะเป็นความสามารถในฐานะผู้ฟัง ซึ่งเป็นระดับแรก และความสามารถในฐานะผู้เล่น ผู้ร้อง ผู้เล่นดนตรี ผู้แต่งเพลงซึ่งเป็นความสามารถที่มีระดับสูงขึ้น

ในแวดวงการศึกษาคนตรินั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี และปฏิบัติเกี่ยวกับดนตรี เช่น การอ่านวาทเพลง, การประพันธ์เพลง, วิชาเกี่ยวกับการสอนวิชาดนตรี, ประวัติศาสตร์ดนตรี หรือ ศึกษาผลงานและประวัตินักดนตรี แต่ในส่วนของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ประพันธ์เพลงว่าจะต้องเป็นบุคคลอย่างไรนั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดกล่าวถึงเป็นบรรทัดฐาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมจากประวัติของคีตกวีที่มีชื่อเสียงของโลก และของประเทศไทย รวมทั้งสัมภาษณ์นักแต่งเพลงในประเทศไทย ผลจากการศึกษาดังกล่าวพอจำแนกคุณลักษณะเด่นของนักประพันธ์เพลงที่ดี ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่รักดนตรีด้วยจริงใจ
2. มีความรู้เข้าใจดนตรีและภาษาอย่างลึกซึ้ง
3. มีความจำและสมาธิดี
4. มีความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่น มานะ พยายาม
5. มีความฉลาดเฉลียวไหวพริบดี
6. มีใสรประสาทดี
7. เป็นคนช่างสังเกตมีจินตนาการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. เป็นผู้มีความถนัดทางธรรมชาติ
9. เป็นผู้มึอารมณ์อ่อนไหว
10. เป็นผู้ฟังที่ดี

(Simon Henry W, 1960; สาทิส อินทรกำแหง, 2532)

สำหรับคุณสมบัติประการสุดท้ายคือ เป็นผู้ฟังที่ดีนั้น อาจารย์สมัชสารท สนิทวงศ์ ได้กล่าวถึงประเภทของการฟังไว้คล้ายคลึงกับที่กล่าวมา โดยแบ่งการฟังเป็น 3 ประเภทคือ

1. การฟังอย่างผ่านหู (Unsophisticated Listening) ฟังโดยเสียงผ่านหูเอาเสียงเป็นเพื่อนมิได้มีการคิดพิจารณาถึงเรื่องของคนตรี ไม่คำนึงถึงรายละเอียดใดๆ ทั้งสิ้นในเรื่ององค์ประกอบคนตรี ผู้ฟังพวกนี้มีราว 25%

2. การฟังอย่างรู้ตัว (Conscious Listening) ได้แก่ พวกที่ฟังโดยมีความสำนึกว่า คนตรีไพเราะ ทราบผู้ประพันธ์ ผู้บรรเลง มีความสนใจ และรู้คุณค่าของคนตรี มีประมาณ 50%

3. การฟังอย่างตั้งใจจริง (Serious Listening) ได้แก่ การฟังอย่างมีความเข้าใจลึกซึ้ง มีการศึกษาหาความรู้ เพื่อการฟังอย่างจริงจัง ผู้ฟังเพลงนี้จะมีความซาบซึ้งในคนตรีอย่างแท้จริง และมักหาโอกาสไปฟังเพลงสม่ำเสมอมีประมาณ 25% (สมัยสารท สนิทวงศ์, 2529 อ้างถึงใน ณรุทธิ์ สุทธจิตต์ล 2535)

สำหรับผู้ที่จะเป็นนักประพันธ์เพลงได้นั้นต้องเป็นผู้ฟังประเภทสุดท้ายซึ่งจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝน และพัฒนาการฟัง ซึ่งการพัฒนาการฟังโดยการรับรู้ควรประกอบไปด้วย

1. ความตั้งใจ ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังไม่คอยพะวงฟัง
2. ความซ้าซาก ได้แก่ การฟังบทเพลงหนึ่งซ้ำๆ กันหลายหน เพื่อจับลักษณะต่างๆ ของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบคนตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และนำไปสู่ความซาบซึ้งต่อไป
3. ความคุ้นเคย ทำให้การฟังมีความเข้าใจดีขึ้นได้
4. ความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางคนตรี มี 2 ลักษณะคือ
  - 4.1 ความรู้พื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ความรู้ทางคนตรีทั่วไป เกี่ยวกับโครงสร้างของคนตรี หรือประวัติคนตรี เป็นต้น
  - 4.2 ความรู้พื้นฐานเฉพาะ ได้แก่ ความรู้ทางคนตรีเฉพาะบทเพลงที่จะฟังเกี่ยวกับโครงสร้าง และความหมายของบทเพลงนั้นๆ
5. การมีส่วนร่วมการเล่นคนตรี การเล่นคนตรีได้ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในคนตรี และช่วยให้เกิดการฟังโดยรับรู้ได้
6. การฟังโดยมีทั้งคนตรี หรือบทเพลง การฟังเพลงอาจมีสองลักษณะ ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้ฟังมีความเข้าใจ และซาบซึ้งคนตรีได้ เป็นการพัฒนาการฟังโดยรับรู้ได้แก่

6.1 การฟังโดยไม่มีโน้ตเพลง ได้แก่ ฟังดนตรีอย่างเคียวโดยเน้นที่เสียงที่ได้ยิน

6.2 การฟังโดยมีโน้ตเพลงประกอบ ได้แก่ การฟังโดยมีโน้ตเพลงดูตามไปด้วยในขณะฟังบทเพลงนั้นๆ

นอกเหนือจากคุณสมบัติที่จะขาดเสียมิได้ของนักประพันธ์เพลงคือ การเป็นผู้ฟังดนตรีอย่างแท้จริงแล้ว คุณสมบัติที่จำเป็นอีกประการหนึ่งของนักประพันธ์เพลงก็คือ ต้องเล่นดนตรีเป็น โดยการเรียนรู้ทั้งด้วยกระบวนการเรียนการสอนและด้วยตนเอง

ส่วนลักษณะของบุคคลที่จะเรียนดนตรีได้คือนั้น ควรต้องมีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป เพราะดนตรีนั้นเป็นเรื่องที่สื่อและเกี่ยวข้องกับอารมณ์โดยเฉพาะ ซึ่งบุคคลที่จะเรียนดนตรีให้ได้คือนั้น ควรจะมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรัก ความชอบในดนตรี
2. มีความถนัดโดยธรรมชาติ
3. มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร
4. มีร่างกายสมบูรณ์ประกอบ
5. มีใฝ่ดีประสาชาติ
6. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ปฏิภาณดี
7. มีความจำดี
8. มีสมาธิ
9. มีระเบียบวินัยดี
10. มีสุขภาพอนามัยดี
11. ต้องเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนให้มีเครื่องดนตรี ใช้ในการฝึกฝน และต้องเอาใจใส่ดูแลสภาพเครื่องดนตรีให้คืออยู่เสมอ(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535)

จะสังเกตว่าคุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถเขียนดนตรีให้ได้ดีนั้นมีส่วนใกล้เคียงกับคุณสมบัติเด่นที่มีอยู่ในตัวของนักประพันธ์เพลง ดังนั้นการที่บุคคลใดจะเป็นนักประพันธ์เพลงที่ดีได้ก็ควรที่จะมีคุณสมบัติและพื้นฐานมาจากการเป็นนักดนตรีที่ดีด้วยเช่นกัน

ทฤษฎีการแต่งเพลง

ในบทเพลงแต่ละบทนั้น จะต้องประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ มากมาย อาทิเช่น เนื้อร้อง, ทำนอง, จังหวะ, เสียงร้อง ฯลฯ ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงจะต้องเป็นผู้กำหนดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรี, ระดับเสียง, ทำนอง, เนื้อร้อง ฯลฯ แต่จะต้องมีการนำเสนออย่างมีแบบแผน ผู้ประพันธ์เพลงจึงมักมีรูปแบบการแต่งเพลง และแต่งไปตามที่ตนเองคิดไว้ ผลงานที่สำเร็จออกมาจึงมีรูปแบบหรือโครงสร้างที่สามารถศึกษา หรือทำความเข้าใจได้ ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบดนตรีที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง

ดังนั้นผู้ประพันธ์เพลงจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับดนตรีอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีดนตรี, การเรียบเรียงเสียงประสาน, เครื่องดนตรี ฯลฯ และนอกเหนือจากความรู้เหล่านี้ที่นักประพันธ์เพลงทุกคนต้องมีแล้ว สิ่งสำคัญที่มีส่วนทำให้เพลงของนักประพันธ์แต่ละคนแตกต่างกันก็คือ แรงบันดาลใจ และจินตนาการ ซึ่งความรู้สึกลึกซึ้งในขณะนั้น มักจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์อารมณ์ และประสบการณ์ของนักประพันธ์เพลงแต่ละคน เพื่อที่จะนำมาใช้ในการแต่งเพลง

การแต่งเพลงมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน แต่โดยสรุปแล้วมีดังต่อไปนี้

1. แต่งทำนองก่อน แล้วค่อยแต่งเนื้อร้องขึ้นทีหลัง การแต่งเพลงโดยวิธีนี้จะได้บทเพลงที่ไพเราะรื่นหูทั้งทำนอง และเนื้อร้อง คือ ฟังดูแล้วเป็นเพลงโดยมีหลักการแต่งดังนี้

1.1 ร่างเค้าโครงของทำนองก่อนว่า จะใช้แบบไหน ใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะอย่างไร และเป็นเพลงแบบใด เช่น ใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/2 เป็นจังหวะ Swing ฉะนั้นเค้าโครงร่างหรือ Rhythmic ของทำนองจะต้องเป็นแบบผีนจังหวะ (Syncopation)

1.2 กำหนดระดับเสียง การที่จะกำหนดระดับเสียงได้นั้นจะต้องรู้ว่า แต่งให้ใคร ร้องก่อน รวมทั้งขนาดพิคค์ของเสียง (Range) ด้วย โดยปกติแล้วจะมีความกว้างไม่เกินคู่ 9 Major หรืออย่างมากก็ไม่เกินคู่ 10 Major

1.3 กำหนดรูปร่าง หรือลายเส้นของทำนอง (Melodic Curves หรือ Melodic Line) โดยกำหนดว่า ทำนองมีรูปร่างเป็นรูปใดหรือนำหลายๆ รูปมาผสมกัน กำหนดคอร์ดในบทเพลง พร้อมกับเขียนร่างแนวทำนองอย่างหยาบๆ

1.5 จัดเกลาตกแต่งทำนองตาม Rhythmic ที่กำหนดไว้ในข้อ 1.1 และจัดเกลาการ เคลื่อนของทำนองตาม Melodic Line ในข้อ 1.3

1.6 ตกแต่งทำนองตามหลักแบบฟอร์มของบทเพลง การเคลื่อนของทำนอง และ การเกลาทำนอง

2. แต่งเนื้อร้องขึ้นก่อน แล้วค่อยแต่งทำนองขึ้นทีหลัง การแต่งเพลงโดยวิธีนี้ไม่สู้ดีนัก เพราะจะได้เพลงที่ไม่ค่อยจะถูกต้องตามแบบฟอร์มของบทเพลง นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้าน การประพันธ์ และดนตรีอย่างดีอยู่แล้ว จึงจะทำให้ได้บทเพลงที่ดี แต่การแต่งเพลงวิธีนี้ก็เป็นที่ นิยมมากที่สุด ในบรรดานักแต่งเพลงของไทย เพลงที่แต่งเนื้อร้องก่อนแล้ว จึงแต่งทำนองเรียกว่า Art Song เพลงไทยที่ดีที่สุด และรู้จักกันมากที่สุดคือ เพลงสยามานุสสติ

3. แต่งทำนองและเนื้อร้องไปพร้อมๆ กันวิธีนี้ก็เป็นที่ยอมรับไม่น้อย อย่างไรก็ตามวิธี นี้จะได้บทเพลงที่ไพเราะกว่าวิธีที่ 2 และบางทีอาจดีกว่า วิธีที่ 1 ก็ได้ เพราะเมื่อแต่งเนื้อร้องหรือ ทำนองแล้ว ถ้าเกิดไม่สัมพันธ์กันก็แต่งใหม่ได้ทันที และแก้กันตอนนั้น แต่ข้อเสียคือ มักจะแต่งไป ตามอารมณ์ จนบางครั้งทำให้ไม่ถูกแบบฟอร์มของบทเพลง หรือไม่ก็ทำให้ไม่ถูกรูปแบบในการ ประพันธ์บทกลอน (ไพรัช มากกาญจนกุล, 2533: 108-110)

สำหรับทฤษฎีการแต่งเพลงนั้น สามารถนำมาวิเคราะห์ รูปแบบผลงานของ สง่า อารัมภีร ว่าในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น มีหลักในการแต่งเพลงตามระบบขั้นตอนหรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่มี ขั้นตอนการแต่งเพลงเป็นอย่างไรและทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

แนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นสามารถนำมาเป็นกรอบเพื่อวิเคราะห์ถึงชีวิตและรูปแบบของผลงานในการเป็นนักประพันธ์เพลงของ สง่า อารัมภีร ในการมีคุณสมบัติเป็นนักดนตรี และผู้ประพันธ์เพลงได้ดีหรือไม่อย่างไร อีกทั้งผลงานต่างๆ นั้น ทำไมจึงได้รับความนิยมเป็นอมตะตราบนจนถึงทุกวันนี้ มีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างไรที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลงาน สังคม และสภาพแวดล้อม มีส่วนผลักดันหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อชีวิตในแต่ละช่วงตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน สิ่งใดที่หล่อหลอมให้เป็น สง่า อารัมภีร ในวันนี้ รวมทั้งความคิดที่มีต่อสังคมและองค์กรของบุคคลนั้นว่า เป็นอย่างไร โดยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ในบทต่อๆ ไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ

- (ก) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาชีวิตและผลงานของบุคคล
- (ข) งานศึกษาที่เกี่ยวกับดนตรี

(ก) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาชีวิตและผลงานของบุคคล

1. งานวิจัยเรื่อง มาลัย ชูพินิจ และผลงานประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของสุริยา สุขนิยม (2518) มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาชีวิต และผลงานของนายมาลัย ชูพินิจ นักประพันธ์ และนักหนังสือพิมพ์ไทยผู้ซึ่งมีผลงานระหว่าง พ.ศ.2469-2506 เพื่อทราบประวัติชีวิตส่วนตัว และผลงานสร้างสรรค์ที่เขามีต่อวงการหนังสือของไทย

ผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า มาลัย ชูพินิจ เป็นนักประพันธ์ และนักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงเด่นมากคนหนึ่งของไทย ชีวิตของเขาเต็มไปด้วยการต่อสู้ และอุปสรรคต่างๆ ที่เขาได้รับ ตลอดจนความเป็นนักอ่าน มีผลต่องานเขียนของเขาเป็นอย่างมาก มาลัยชูพินิจ มีความสามารถในการเขียนหนังสือได้ดี และทุกประเภท มีนามปากกาไม่น้อยกว่า 30 นามอาทิเช่น "เรียมเอง" "แม่อนงค์" "น้อย อินทนนท์" ฯลฯ เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ชีวิตของเขาส่วน

ใหญ่เป็นไปตามทัศนคติและปรัชญา ซึ่งแสดงออกเสมอในงานของเขา คือ ต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต รักและพยายามบำเพ็ญประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ส่วนผลการวิเคราะห์นวนิยายสมจริงของ มาลัย ชูพินิจ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ได้จำลองมาจากของจริง ผู้อ่านนอกจากจะได้รับความบันเทิงและจรรโลงใจแล้ว ยังได้เรียนรู้ทัศนคติและปรัชญาต่างๆ จากผู้ประพันธ์อีกด้วย

งานวิจัยของสุริรา สุขนิยม เป็นแนวทางในการวิจัย "การวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของ สง่า อารัมภีร" ในการจัดลำดับ และเก็บข้อมูลในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติชีวิต และผลงาน รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล

(ข) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับดนตรี

1. งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครร้องของพรานบูรพ์ ของกัลยรัตน์ หล่อมณี นพรัตน์ (2535) มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะ และพัฒนาการของบทละครร้องของพรานบูรพ์ ตลอดจนวิเคราะห์บทละครในด้านการใช้ภาษาเนื้อหา และวิธีการแสดงเพื่อชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้ละครร้องของพรานบูรพ์เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลต่อวงการละครร้องในสมัยต่อมา

ผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า บทละครร้องของพรานบูรพ์ในระยะแรกยังคงดำเนินตามแนวขนบนิยมในการแต่งบทละคร เช่นเดียวกับบทละครร้องแบบปริดาถัยเป็นต้นกำเนิด ต่อมาได้ปรับปรุงให้มีลักษณะต่างไปจากเดิม คือ ลักษณะคำประพันธ์ของบทร้องไม่เคร่งครัดในเรื่องจำนวนคำ และการส่งสัมผัสเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงมีทั้งทำนองที่ดัดแปลงจากเพลงไทย เพลงไทยสากล และเพลงสากล ทำให้ฟังแปลกหู น่าสนใจ ส่วนลักษณะการแสดงได้ดัดบทร้องของลูกคู่ออกไป และกำหนดให้บทพูดของตัวละครมีส่วนในการดำเนินเรื่อง ทำให้การแสดงกระชับขึ้น

สำหรับแนวคิดสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างหนุ่มสาว และความรักชาติ ด้านการใช้ภาษาพรานบูรพ์มักใช้ถ้อยคำภาษาที่มีความกลมกลืนไปกับเนื้อ

เรื่อง และการแสดงบทบาทของตัวละครได้แก่ การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาถิ่น การใช้ภาษาพูด และการใช้คำแสลง เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีในการประพันธ์หลายอย่างเพื่อช่วยสร้างความไพเราะ และชักนำให้เกิดจินตภาพ ความคิด ตลอดจนเร้าอารมณ์สะท้อนใจ ได้แก่ การใช้ความเปรียบ การใช้การพรรณนา การเล่นเสียงสัมผัสคล้องจอง การเล่นคำ และเลียนเสียงธรรมชาติ

งานวิจัยดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของ สง่า อารัมภีร" คือ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นมาของประวัติละครร้อง ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ จนกลายเป็นเพลงไทยสากลในปัจจุบัน อีกทั้งได้ทราบเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม และสังคมในสมัยนั้นว่า มีบทบาทต่องานของศิลปินอย่างไร รวมทั้งกลวิธีในการประพันธ์ให้มีความไพเราะน่าฟัง ซึ่งเป็นแบบอย่างในการประพันธ์เพลงยุคต่อมา

2. งานวิจัยเรื่องบทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างผลงานเพลงของ สมกมล ติมพิชัย (2532) ได้ศึกษาในเรื่องของประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ และสภาพการดำเนินธุรกิจเทปเพลงไทยสากลในปัจจุบัน ตลอดจนลักษณะการสร้างสรรคผลงานเพลงของศิลปิน โดยมีสมมติฐาน 2 ข้อคือ

1. การแข่งขันกันในการดำเนินธุรกิจ เทปเพลงไทยสากล เป็นผลให้การสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปินมุ่งหวังผลทางด้าน การตลาดมากกว่าคำนึงถึงคุณค่าของงานศิลปะ
2. ลักษณะที่เป็นธุรกิจของเทปเพลงไทยสากล มีส่วนทำให้การสร้างสรรคผลงานเพลงที่ออกมามีลักษณะซ้ำซาก และลอกเลียนแบบกันเป็นส่วนใหญ่

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สมมติฐานทั้ง 2 ข้อเป็นความจริง คือ การสร้างงานเพลงของศิลปินนั้นจำเป็นต้องไปตามแนวทางที่ผู้ผลิตวางไว้ และทิศทางของตลาด ทั้งนี้เพราะธุรกิจเทปเพลงไทยสากลได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนศิลปินให้มีความพร้อมในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็บั่นทอนจินตนาการของศิลปินไม่อาจสร้างงานตามความต้องการของคน

ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศิลปินมุ่งสร้างงานออกมาขายเพื่อความอยู่รอด และผลประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าสร้างงานตามครรลองแห่งศิลปะ อีกทั้งการที่ศิลปินพยายามสร้างสรรค์ผลงานที่คาดว่า จะได้รับความนิยมและขายได้นั้น ทำให้ศิลปินต้องคอยสังเกตดูว่า ในขณะที่นั้นผู้ฟังนิยมฟังเพลงแนวใด เพื่อที่จะสร้างงานในลักษณะเดียวกัน ทำให้เทปเพลงที่ออกมาจำนวนมากมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

งานวิจัยนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา "การวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของ สง่า อารัมภีร" ทำให้ทราบถึงประวัติเพลงไทยสากลตั้งแต่อดีตและวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงกระบวนการผลิตเทปเพลงว่า มีบุคคลใดเกี่ยวข้องหรืออยู่เบื้องหลังความสำเร็จของศิลปินบ้าง มีความแตกต่างเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างไรบ้าง อีกทั้งทำให้สามารถคาดเดาถึงแนวโน้มของวงการเพลงในอนาคตได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และวิเคราะห์หัวข้อของผู้วิจัยในครั้งนี้

3. งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์บทเพลงของสง่า อารัมภีร ของมัธยา ศรีโมรา (2540) ได้ศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องของศิลปะการประพันธ์ และแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงที่นำมาศึกษาจำนวน 417 เพลง

ผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า สง่า อารัมภีร เป็นผู้มีความรอบรู้และความสามารถแต่งคำประพันธ์ไทยได้เป็นอย่างดี รูปแบบร้อยกรองที่นำมาใช้คือ กลอนและกาพย์ ทั้งที่เหมือนฉันทลักษณ์เดิม และคล้ายฉันทลักษณ์เดิม มีการเลือกคำมาใช้ได้สอดคล้องกับท่วงทำนองและลีลาของบทเพลง ใช้โวหารภาพพจน์ เพื่อดำยทอดอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดในบทเพลง โดยมีการใช้คำอุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ ปฏิพจน์ และสัตพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและจินตภาพได้ชัดเจนขึ้น การใช้สัญลักษณ์ปรากฏน้อยมาก ส่วนแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงของสง่า อารัมภีร ที่มีมากที่สุดคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก รองลงมาคือแนวคิดเกี่ยวกับศาสนา แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง และแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ถึงแม้ว่าบทเพลงส่วนใหญ่จะเป็นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก แต่สง่า อารัมภีร์ ได้แนะแนวทางในการประพุดติปฏิบัติที่ดี ซึ่งผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

งานวิจัยของมัชลา ศรีโมรา มีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของสง่า อารัมภีร์ เป็นอย่างมาก คือทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลงานได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ได้ เช่น วิเคราะห์รูปแบบและลักษณะผลงาน บัญญัติที่มีผลต่อการสร้างผลงาน ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

4. งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เพลงไทยสากลแนวใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2534 ของ สุขุมล จันทวี (2536) ได้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา การใช้ภาษาในคำร้อง และคุณค่าที่ปรากฏในเพลงไทย

ผลการศึกษาพบว่า เพลงไทยสากลแนวใหม่ จะใช้ภาษาง่าย ๆ กล่าวอย่างตรงไปตรงมา สื่อความได้ทันที และไม่คอยให้ความสำคัญกับสัมผัสคล้องจอง ขาดความไพเราะด้วยเสียงสัมผัส มักมีท่อนที่มีเนื้อร้องซ้ำไปซ้ำมาเพื่อให้ติดหูผู้ฟัง มีการใช้คำซ้ำ คำแสดง คำภาษาต่างประเทศ และการแปลงคำ กล่าวคือมีการสร้างคำใหม่และแปลงรูปเดิมให้มีความหมายใหม่ มักเป็นคำที่นิยมใช้กันในหมู่วัยรุ่นและยังไม่ปรากฏความหมายในพจนานุกรม ส่วนเนื้อหามีความหลากหลาย สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น วรรณคดีเกี่ยวกับความรักในปัจจุบัน กล่าวถึงการยอมรับซึ่งกันและกันในความเสมอภาคของชายและหญิง เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความหวังและกำลังใจ ฯลฯ แต่ในขณะที่เดิวก่อนบางเพลงก็ไม่มีเนื้อหาสาระเท่าที่ควร ขาดเอกภาพ และความกลมกลืน ซึ่งเป็นจุดที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากในปัจจุบัน และสำหรับคุณค่าในด้านวรรณศิลป์นั้น เพลงไทยสากลแนวใหม่มีลักษณะเด่นในการใช้ภาษาด้านการแปลงคำและการใช้โวหาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะเป็นประโยชน์ในวงการเพลงอย่างยิ่ง

งานวิจัยของ สุขุมล จันทวี ครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงบริบทของสังคมในช่วงเวลานั้นซึ่งมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง อีกทั้งได้เห็นพัฒนาของบทเพลงที่แตกต่างจากในอดีต ตั้งแต่การใช้คำ เนื้อหาสาระ และคุณค่าที่ปรากฏอยู่ในเพลงสมัยใหม่ที่มีความแตกต่างจากในอดีตอย่างไร ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ต่อไป

5. งานวิจัยเรื่อง วรรณกรรมจากบทเพลงสุนทราภรณ์ ของ พงษ์ชัย ไทยวรรณศรี (2529) ได้ศึกษาบทเพลงสุนทราภรณ์ในด้านเนื้อหาสาระ และท่วงทำนองการแต่งในด้านการใช้ถ้อยคำและโวหารในฐานะที่เพลงสุนทราภรณ์เป็นที่รู้จักแพร่หลายมาเป็นระยะเวลาานาน

ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงสุนทราภรณ์มีเนื้อหากว้างขวางแฝงไว้ด้วยข้อคิด และคุณธรรมอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังและสังคม อีกทั้งยังเป็นบทเพลงที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ มีการเลือกใช้คำและสำนวนโวหารด้วยความประณีต มีสัมผัสคล้องจองตามแบบแผนของวรรณคดีไทย จึงทำให้บทเพลงของสุนทราภรณ์ เป็นที่นิยมและแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน

งานวิจัยดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของ สง่า อารัมภีร คือ สามารถนำมาเปรียบเทียบรูปแบบผลงาน เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้ผลงานของสง่า อารัมภีร เป็นที่นิยมแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย